

2. גרוניות

מִחְקֵי! ← מִחְקֵי

עֲזְבוּ! ← עֲזְבוּ

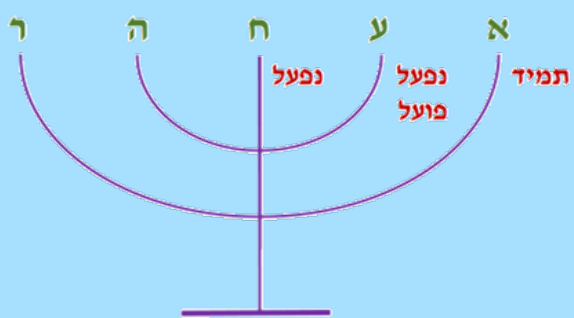
בניין פעל ציווי: אם **ע' הפועל גרונית**, יש חטף פתח ב-ע' הפועל ופתח באות הראשונה.

אם **פ' הפועל גרונית**, הציווי מתנהג כרגיל.

שִׁחְקֵי / שִׁחְקֵי בחצר!   אָמְרוּ / אָמְרוּ את האמת!

הוא פִּרַשׁ את הפסוק. ← פִּרַשׁ

הוא טָהַר את המקדש.

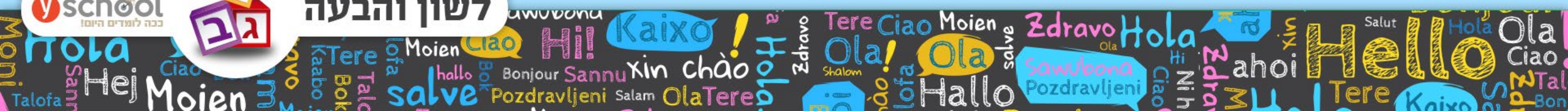
יש להקפיד על כללי תשלום דגש. **ם < ם**, **ם < ם**

אתה נראה **מְגַחֵךְ** / מְגַחֵךְ בחליפה הזאת.

הקבלן **פֹּאֵר** / פֹּאֵר את הבניין.

הַרְשֵׁם / הַרְשֵׁם לתחרות!

החניה הזו **מִיעֵדֶת** / מִיעֵדֶת לנכים.

אם פ' הפועל גרונית: א, ה, ח, ע יש הנמכת תנועה בבניין הפעיל: **חיריק (תנועת ו) הופך לסגול (תנועת E).** ~~החזיק~~ ← **הַחֲזִיק**

הוא הַעֲנִיק / הַעֲנִיק את הפרס.

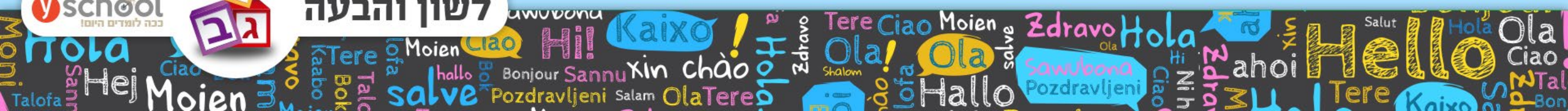
זה הַרְגִיז / הַרְגִיז אותי.

המורה הַכְנִיס / הַכְנִיס אותי לכיתה.

המורה הַחְרִימָה / הַחְרִימָה אותי לכיתה.

אם ע' הפועל גרונית, שווא נע באמצע מילה הופך לחטף פתח. ~~בוֹחֲרִים~~ ← **בוֹחֲרִים**

השאלה נִשְׁאַלָה / נִשְׁאַלָה. הפְּעֵלוֹ / הַפְּעֵלוֹ אמצעים. הספרים הַשְּׁאֵלוֹ / הַשְּׁאֵלוֹ בספריה.

1. גזרת נל"י/ה

באמצע המילה האות י' היא אם קריאה. היא מופיעה בפועל. ~~התראנו~~ במסיבה ← התראינו

בנפעל - עבר **סה** (תנועת A), הווה ועתיד **סה** (תנועת E). אתמול הוא נִהָה. עכשיו הוא נִהָה.

שם הפועל מסתיים ב-**סות**. צריך ל**כבות** את האור.

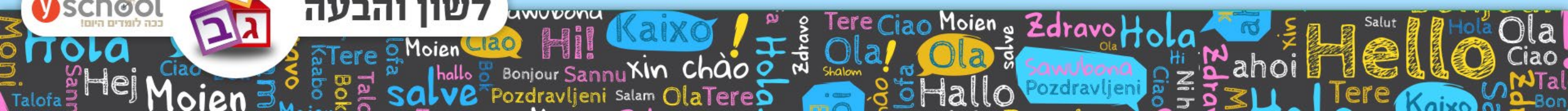
כרגע זה לא נִרָא / נִרָא לי.

רִאיתם / רִאיתם את מוטי?

לפני שנה נִגְלָה / נִגְלָה לי הדבר.

ברגעים אלה נִבְנָה / נִבְנָה כאן בית.

זה עלול לִקְרוֹת / לִקְרוֹת לכל אחד.

1. גזרת נל"א

הוא ~~מלא~~ את המכל. ← מלא

המכל ה~~תמלא~~ ← התמלא

בבניינים פועל והתפעל ההגייה היא בצירי - **תנועת E**, כמו בגזרת השלמים.

בבניין פועל בהווה יש קמץ - תנועת A, כמו שלמים. למה אתה ~~מדבא~~? ← מדבא (כמו מספן)

שם הפועל מסתיים באות א'. צריך ל~~מלות~~ את המכל. ← למלא

ל' הפועל א' נשמרת בכל הגופים ובכל הזמנים. היא ק~~נתה~~ בי. ← קנאה קנאתי תקנאו מקנאים

אפשר לקבל פלפל **ממלא** / ממלא ?

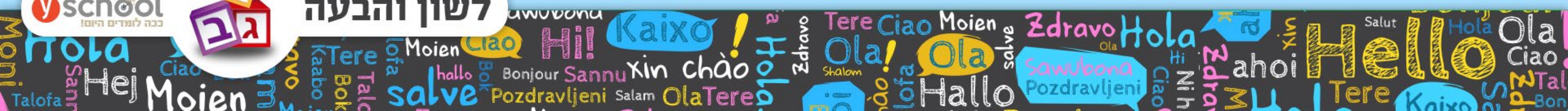
התרפינו / **התרפאנו** במהירות.

כדאי למחות / **למחוא** כפיים.

הספר **דבא** / דבא אותי.

רצוי לא **לקנא** / לקנות באף אחד.

כדאי **למחות** / למחוא כנגד ההחלטה.

1. גזרת נע"ו/י

בבינוני פְעַל השורש **כו"נ** נוטה כמו השורש **עו"ר** : אני ~~כָּנָה~~ איתך. ← כָּן

השורש **בו"ש** נוטה בבינוני פְעַל (כמו יכול): אני **בִּשׁ** בעצמי.

שמעון ~~הָדִים~~ את הכסאות. ← הָרִים
בבניין הפעיל בעבר ובהווה יש תנועת E באות הראשונה.

שמעון ~~מָרִים~~ את הכסאות. ← מָרִים

בבניין פועל תנועת A (פתח או קמץ) נשמרת בכל הזמנים והנטיות. **עו"ד**: עוֹדד מְעוֹדד יְעוֹדד

חיים אינו **כָּנָה** / **כָּן** איתי.

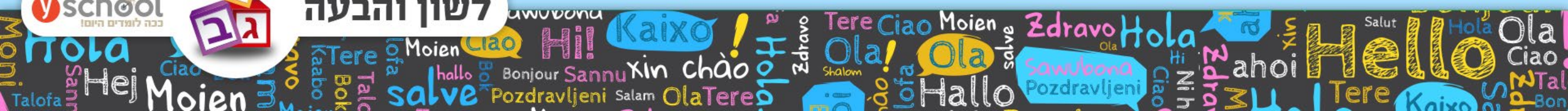
הוא **הָסִיר** / **הִסִיר** את המעיל.

אלה רופאים **כּוֹנְנִים** / **כוֹנְנִים**.

הילדים **מְעִיפִים** / **מעִיפִים** עפיפונים.

יעל **מְצִיעָה** / **מצִיעָה** עזרה.

מנשה **מְצִיק** / **מצִיק** לי.

גזרת ע"ע (הנפולים)

אם האות המוכפלת אינה אחרונה, היא מקבלת דגש.

אני ~~חפה~~ מפשע. ← חפה

בבניין הפעיל - יש להבחין בין שורשי נעו"י לשורשי ע"ע.

הוא ~~המים~~ סוכר. ← המס

נעו"י (סו"ם) - הרים הסים הרים (רו"מ)

ע"ע (ס"_) - הסב הסם הסב (סב"ב)

בבניין הפעיל - בהווה הצורה היא מְמַסָּה (בתנועת ו) ולא מְמָסָּה. היא ~~מאטה~~. ← מאטה

רחל האיטה / האיטה את מהירותה.

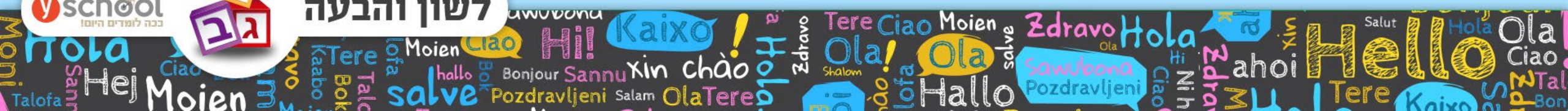
סְבִי / סְבִי ממטרה!

הם חפִים / חפִים מפשע.

גל העִז / העִז לעשות זאת.

האחות הקלה / הקלה עליי.

היא מְעִזָּה / מְעִזָּה לעשות זאת.

מתוך בגרות קיץ 2017 (תשע"ז)

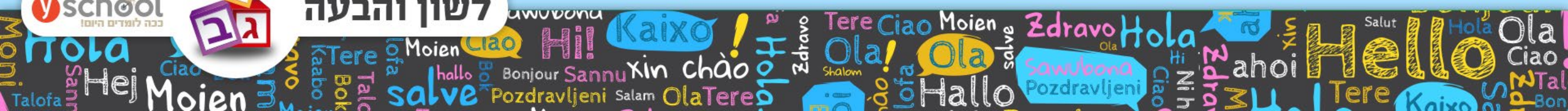
לפניך משפטים ובהם פעלים מודגשים. כל פועל מודגש מובא בשתי צורות: בצורה תקינה ובצורה שאינה תקינה.

- כוחן החברתי של התנועות הַתְּבַטָּא / הַתְּבַטָּא בפעילותן להשגת היעדים הלאומיים והחברתיים.
- סיזל: "אנחנו מסרבים לקבל את התפיסה שמאחר שהכול מְבַלְבֵּל / מְבַלְבֵּל, אי-אפשר להגיד כלום על שום נושא."
- אברקי: "בעיניי הערך המוסף שתנועת הנוער מְצִיעָה / מְצִיעָה הוא התנסות בעולם המבוגרים".

(1) מבין הפעלים המודגשים הקף את צורות הפועל התקינות בלבד.

(2) בחר בפועל אחד שהקפת, ונמק מדוע הוא הצורה התקינה.

התבטא – גזרת נל"א נוטה בבניין התפעל כמו השלמים, כלומר בתנועת E.

מתוך בגרות קיץ 2018 (תשע"ח)

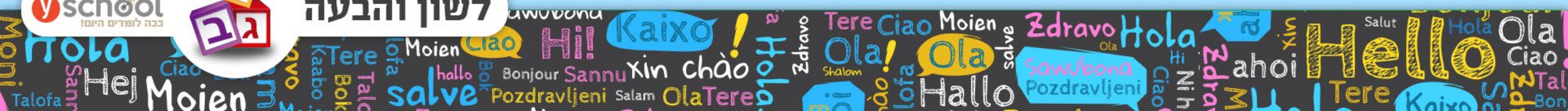
לפניך משפטים, ובכל משפט שני פעלים מודגשים: פועל המשקף את ההגייה הנכונה ופועל המשקף הגייה שגויה. בכל משפט הקף את הפועל המשקף את ההגייה הנכונה.

• אגלה לכם סוד מִכְחָשׁ / מִכְחָשׁ ומודחק היטב.

• לצערנו, הערך של ניסיון החיים הַשְׁתַּנָּה / הַשְׁתַּנָּה.

בחר בפועל אחד שהקפת, ונמק את תשובתך.

השתנה - בגזרת נל"י/ה יש שינוי בנטייה בבניין התפעל לתנועת A. מוכחש - אין דגש ב-פ' הפועל בבניין פועל.

נושא השיעור הבא:

מערכת הצורות - דרכי תצורת שם העצם

